

نحوه نوشتن مبانی نظری و پیشینه تحقیق در پایان نامه و پروپوزال

به طور کلی می‌توان گفت چارچوب نظری پایه‌ای است که تمام طرح و پروژه مطالعاتی بر روی آن قرار داده می‌شود. معمولاً چارچوب نظری براساس مبانی نظری (نظریه های صاحب‌نظران)، کارهای مطالعاتی پیشین و دانش و تجربه محقق تنظیم می‌گردد. حال در ذیل به این موارد بصورت مجزا پرداخته می‌شود:

دستیابی به منشاء و مبداء هر پدیده اجتماعی کمک می‌کند که پژوهشگر موضوع مورد مطالعه را بهتر بشناسد. مثلاً در مطالعه اعتماد اجتماعی، مراجعه به مطالعات قبلی سبب می‌شود که راحت‌تر بتوان مطالعه را به انجام رساند. نداشتن این اطلاعات، مشکلاتی را برای محققین ایجاد خواهد نمود که پیشرفت کار را کند می‌کند، به علاوه در هر پایان نامه و پروپوزال محقق به مواردی برخورد می‌کند که عدم شناسایی قبلی آنها موجب می‌شود که پژوهش کامل نباشد و نارسا بماند.

در ضمن باید یادآور شد که خصلت تجربی علم ایجاد می‌کند که ما بدانیم قبل از پایان نامه و پروپوزال ما، چه مطالعات علمی در این خصوص در داخل و خارج از کشور انجام گرفته و ما می‌توانیم چه چیزی را به دستاوردهای دیگران اضافه کنیم. پس به‌طور کلی استفاده از مطالعات گذشته سبب غنای بیشتر پایان نامه و پروپوزال، جلوگیری از تکرار انجام کار و در نهایت استفاده از نتایج مطالعات گذشته در فرضیه‌سازی و... می‌شود. بطور کلی در این قسمت محقق به بررسی، نقد، تفاوت و تشابه پژوهش خود با مطالعاتی که به عنوان پیشینه آورده می‌پردازد. لازم به توضیح می‌باشد که در حین اجرای پژوهش، محقق با مطالعه مفهوم و مختصات موضوع، ادبیات گذشته، مبانی نظری پایان نامه و پروپوزال و همچنین دانسته‌های خود، مدل نظری پژوهش (مدل مفهومی) را تهیه می‌کند.

بررسی پشتوانه های نظری و تجربی پژوهش در بردارنده نقدی از دانش موجود درباب مسئله پژوهش است و با اهداف زیر صورت می‌گیرد:

- ۱- تعریف و تحدید مسئله پایان نامه و پروپوزال به منظور شناسایی هر چه بهتر مسئله و ابعاد آن و درنهایت دستیابی به طبقه بندی های موجود در باب مسئله و تشریح ابعاد آن.
- ۲- مشخص نمودن چارچوبی جهت فرار دادن نتایج پایان نامه و پروپوزال در راستای مطالعات قبلی.
- ۳- جلوگیری از دوباره کاری به منظور صرفه جویی در زمان ف نیروی انسانی و هزینه های پژوهشی.
- ۴- بررسی و شناسایی ابزار های بکار رفته در مطالعات قبلی به منظور انتخاب روش و ابزار های دقیقتر و مناسبتر جهت پژوهش.

۱- دکتر محمد حسن حدادی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بین المللی جلفا - نت (روش تحقیق)

کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی / www.kenareh-gostare-aras.ir/

ارکان اساسی در مبانی نظری و تجربی پایان نامه و پروپوزال:

الف: مبانی نظری

ب: مبانی تجربی

مبانی نظری تحقیق:

منظور از مبانی نظری پایان نامه و پروپوزال ، تئوریها ، نظریه ها و مدل‌های علمی است که پژوهشگر به عنوان سنگ بنای پژوهش خود انتخاب می نماید تا بدین طریق بتواند نتایج پژوهش خود را در راستای آزمون نظریه یا مدل مورد نظر تبیین نماید.

در باب انتخاب مبانی نظری پایان نامه و پروپوزال باید به مراحل زیر توجه نمود:

- ۱- بررسی نظریات و تئوریهای موجود باب موضوع پژوهش
- ۲- نقد نظریات و تئوریها: در این مرحله پژوهشگر موظف است به نقد تئوریهای موجود در حیطه موضوعی پژوهش بپردازد تا بدین طریق بتواند به شناسایی تئوریهای معتبر و قوی در زمینه موضوع پژوهش دست یابد.
- ۳- مشخص نمودن نوع نظریه مبنایی در پژوهش.
- ۴- تعیین رویکرد مناسب در تئوری جهت طرح پژوهش: در این مرحله پژوهشگر حیطه موضوعی پژوهش را محدود به یک رویکرد خاص در باب موضوع پژوهش می نماید. این امر سبب می شود که نتایج پژوهش دقیق تر ، جزیی تر و در نهایت بر اساس رویکرد مد نظر مورد تحلیل و تفسیر مناسب قرار گیرند
- ۵- بررسی تاریخچه و سیر شکل گیری رویکرد مد نظر.
- ۶- بررسی صاحب نظران مطرح در رویکرد انتخاب شده.
- ۷- تعریف متغیرهای پژوهش از دیدگاه صاحب نظران.
- ۸- نقد و ارزیابی تعاریف ارائه شده و مشخص نمودن تعاریف مورد استناد در پژوهش برای متغیرها.
- ۹- جمع بندی مبانی نظری پژوهش در قالب محتوایی مدون و منسجم.

مبانی تجربی تحقیق:

منظور از مبانی تجربی پژوهش ، مطالعات و مطالعاتی است که در باب موضوع پژوهش و در حیطه مشخص آن تا قبل از انجام پژوهش صورت گرفته است.

۲- دکتر محمد حسن حدادی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بین المللی جلفا - نت (روش تحقیق)

کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی / www.kenareh-gostare-aras.ir/

مبانی تجربی در پژوهش به دودسته اساسی مطالعات تجربی مستقیم و مطالعات تجربی غیر مستقیم تقسیم می شوند که هر یک از این مطالعات نیز خود به دو دسته خاص و کل نیز طبقه بندی می شوند.

- ۱- مطالعات تجربی مستقیم خاص: این نوع مطالعات عیناً^{۳۳} به بررسی روابط بین متغیرها پژوهش همانند موضوع پژوهش مد نظر پرداخته اند. در واقع این نوع مطالعات از لحاظ نوع و تعداد متغیرهای مورد بررسی کاملاً^{۳۴} شبیه به پژوهش مد نظر می باشد.
- ۲- مطالعات تجربی مستقیم کل: این نوع مطالعات به بررسی روابط بین متغیرهای پژوهش در قالب مجموعه ای از روابط دیگر پرداخته اند. در واقع در این مطالعات روابط بین متغیرهای ما نیز به عنوان بخش از مطالعات آنها در نظر گرفته شده است و دارای رابطه کل و جزء هستند.
- ۳- مطالعات تجربی غیر مستقیم خاص: این نوع مطالعات صرفاً^{۳۵} به بررسی یکی از متغیرهای پژوهش ما در قالب یک مطالعه پرداخته اند.
- ۴- مطالعات تجربی غیر مستقیم کل: این نوع مطالعات صرفاً^{۳۶} به بررسی رابطه، تفاوت یا اثر یکی از متغیرهای پژوهش ما با متغیرهایی غیر از متغیرهای مد نظر در پژوهشها پرداخته اند.

مراحل بررسی پیشینه پژوهش:

- ۱- تعیین واژگان کلیدی.
- ۲- جستجوی منابع.
- ۳- یافتن منابع.
- ۴- طبقه بندی منابع.
- ۵- گزینش منابع.
- ۶- خلاصه سازی منابع.
- ۷- نقد منابع.
- ۸- تدوین مبانی تجربی پژوهش.